

Andragologie

Gelijkheid en diversiteit

Zeven filosofische colleges met Hans Achterhuis en Nico Koning
januari - april 2016

Kunt u gelijkheid aan?

- Hoe sterk geeft u partij in confrontaties met anderen? Bent u de gelijke van de ander?
- En kunt u ook de ander als gelijke accepteren? Ook vreemdelingen?
- In hoeverre vergroot u als veranderkundige gelijkheid?

In deze nieuwe filosofische collegereeks van Hans Achterhuis en Nico Koning kunt u kennis nemen van oude en nieuwe inzichten over gelijkheid.

Vrijheid, gelijkheid en broederschap waren de idealen van de Franse Revolutie, de beweging die geldt als wegbereider van de moderniteit. We maken na ruim twee eeuwen de balans op van de strijd voor gelijkheid en bekijken daarbij ook wat dat betekent voor het vrijheids- en broederschapsideaal. Daarbij stellen we tevens de vraag: in hoeverre strekken deze idealen zich uit buiten nationale grenzen?

De basisvraag is: waar zien we in onze praktijken erkenning/miskennen van **de ander als gelijke**? En onlosmakelijk daarmee verbonden: in welke praktijken zien we erkenning/miskennen van **diversiteit** tussen mensen? En wat valt hier te veranderen? Waar staat u, als burger, als professional, als persoon? Hoe gaat u met het anders zijn van de ander om? Wat kunt u doen om gelijkheid/diversiteit te verdedigen en te versterken?

Een collegereeks voor iedereen die werkzaam is of was als veranderkundige in het sociale domein, het onderwijs of het bedrijfsleven én verdieping zoekt.

Programma

Eeuwenlang waren mensen niet in staat te leven met gelijkheid. Maar in een moderne samenleving is juist ongelijkheid een bron van onbehagen. Dat onbehagen kan heel verschillend uitpakken, afhankelijk van het soort ongelijkheid waar we mee te maken hebben.

Soorten ongelijkheid

Met *natuurlijke ongelijkheid*, zoals verschillen in geslacht, leeftijd, uiterlijk, temperament, is niets mis. Daar zal geen zinnig mens zich tegen verzetten.

Sommige mensen verzetten zich wél tegen *culturele ongelijkheid*, het gegeven dat mensen verschillen in datgene wat ze voor waardevol houden. De vraag in

hoeverre culturele ongelijkheid acceptabel is, speelt vooral in discussies tussen liberalen en conservatieven.

Er is ook verzet tegen *sociaal-economische ongelijkheid*, het gegeven dat mensen verschillen in status, bezit en inkomen. De mate van acceptatie van dit type ongelijkheid is het hoofdthema in de politieke links-rechtstegenstelling.

Dan is er nog de *rechtsongelijkheid*, die in traditionele samenlevingen nog als vanzelfsprekend en wenselijk gold en in moderne samenlevingen vrijwel eenstemmig wordt afgekeurd. Maar de reikwijdte van de rechtsgelijkheid (nationaal of mondiaal) staat ter discussie.

Emancipatie en empowerment

In moderne samenlevingen kun je aanspraak maken op gelijke behandeling, maar heb je tegelijk ook het recht om anders te zijn, om af te wijken. Beide hebben met emancipatie te maken. In de andragologie is emancipatie steeds een sleutelterm geweest. Vandaag wordt in de internationale theorievorming m.b.t. social work vaak de term empowerment gebruikt. Beide termen zijn niet los te zien van het gelijkheidsideaal, maar ook niet van diversiteit. We zullen kritisch bezien hoe ze zich verhouden tot de verschillende vormen van gelijkheid/ongelijkheid.

Archeologie van het recht

Rechtsgelijkheid is wel een moderne norm maar geen moderne uitvinding. Gevoel voor rechtvaardigheid heeft heel oude wortels. We volgen het spoor terug naar Middeleeuwen, Oudheid, prehistorie en eerder.

Ontvlechting

Moderne opvattingen over gelijkheid en diversiteit konden pas wortel schieten door minstens vier processen van ontvlechting en ontkoppeling in de schoot van de oude orde: (1) de losmaking van het individu uit de verwantschapsnetwerken, (2) de ontkoppeling van religieuze en wetenschappelijke waarheid, (3) de ontkoppeling van religieuze en juridische regels en (4) de scheiding der machten. Allevier deze processen hebben een religieuze voorgeschiedenis, die we proberen te reconstrueren. Is een vijfde soort ontkoppeling te verwachten, namelijk tussen recht en staat(sburgerschap)?

Deze collegereeks

In deze reeks gebruiken we het boek *De kunst van het vreedzaam vechten*. Dit boek is deels ontstaan uit de collegereeksen voor andragologen in voorgaande jaren. We lezen en bespreken in zes colleges passages die niet eerder aan de orde zijn geweest plus enkele nieuwe teksten. Voor de zevende bijeenkomst vragen we de deelnemers om een bijdrage te leveren in de vorm van een presentatie. Bovendien nodigen we hen voor elk college uit om materiaal uit de actualiteit in te brengen, waaraan we de theoretische exercities kunnen toetsen.

Overzicht colleges 2016

De collegereeks heeft zeven donderdagavondbijeenkomsten

21 januari	Is gelijkheid natuurlijk?	Over de gelijkheidsromantiek en over het nut van ongelijkheid in traditionele samenlevingen
4 februari	Archeologie van de rechtvaardigheid	Over de biologische, religieuze en historische wortels van rechtsgevoel en rechtspraktijken
18 februari	Bronnen van godsdienstvrede	Over vijf processen van ontvlechting die culturele diversiteit mogelijk maken
10 maart	Sociaal-economische ongelijkheid	Over markten als bronnen van zowel gelijkheid als ongelijkheid
24 maart	Wederkerigheid en participatie	Over vrijwilligheid als economische factor en over verschuivingen in opvattingen over rechten/plichten
7 april	Gelijkheid en gender	Over de bijzondere hindernissen voor vrouwen bij het claimen van rechtsgelijkheid
21 april	Presentaties	

Docenten

Hans Achterhuis (1942) is emeritus hoogleraar wijsbegeerte aan de Universiteit Twente. Hij is vooral bekend als intellectueel die zich laat horen in maatschappelijke discussies. In zijn werk ligt de nadruk op de sociale filosofie, met als centrale thema's ontwikkelingshulp, welzijnswerk, schaarste en technologie. Enkele van zijn publicaties zijn *Met alle geweld* (2008) en *De utopie van de vrije markt* (2010). Van 2011-2103 was hij (de eerste) Denker des Vaderlands.

Nico Koning (1950) is andragoloog. Hij doceert filosofie en ethiek aan de Hogeschool van Amsterdam bij de opleiding Maatschappelijk Werk en Dienstverlening. Daarnaast is hij docent economie en filosofie in het volwassenenonderwijs. Hij levert bijdragen aan het publieke debat op het gebied van sociale vraagstukken.

Literatuur

Enkele hoofdstukken uit: Hans Achterhuis en Nico Koning: *De kunst van het vreedzaam vechten*, Leminiscaat, Rotterdam 2014, plus enkele artikelen die zullen worden verstrekt.

Certificaat

Het bestuur van de Kring Andragologie reikt een certificaat uit aan de deelnemers die de volledige reeks hebben gevolgd, als een teken van andragologische kwaliteit.

Praktische zaken

Data: donderdag 21 januari, 4 en 18 februari, 10 en 24 maart, 7 en 21 april 2016.

Tijden alle colleges: 18.00 - 21.00 uur.

Locatie: Universiteit van Amsterdam, Roetersstraat 11, 1018 WB Amsterdam, Zaal REC-E 0.15.

Prijs voor de gehele reeks: € 420,-. Leden van de Amsterdamse Universiteits Vereniging en begunstigers van de Kring Andragologie betalen € 350,-.

Inschrijven.

Inschrijven kan via de website Kring Andragologie van de Universiteit van Amsterdam www.alumni.uva.nl/andragologie of bij de Kringwebsite www.andragologie.eu met de volgende [link](#)

Betaling uitsluitend vooraf (minimaal 2 weken voor aanvang) op rekeningnummer NL 47 INGB 0005 683 762 van Kring Andragologie o.v.v. 'Achterhuis 2016' en uw naam.

U bent pas na ontvangst van uw betaling definitief ingeschreven voor de collegereeks. Mocht u onverhoopt verhinderd zijn dan kunt u uw betaling tot 14 dagen voor de start terugontvangen. Daarna is restitutie niet mogelijk. U kunt wel een vervanger sturen, ook indien u een enkele keer verhinderd bent.

Organisatie.

Deze collegereeks wordt georganiseerd door de Kring Andragologie.

Secretariaat:

Universiteit van Amsterdam

Valckenierstraat 65-67, kamer B.63

1016 XE Amsterdam.

tel: 020 5255880, bgg: 020 6904997.

www.uva-alumni.nl/andragologie

www.andragologie.eu

[e-mail: andragologie@uva.nl](mailto:andragologie@uva.nl)

AMSTERDAMSE UNIVERSITEITS-VERENIGING
KRING ANDRAGOLOGIE